

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 8
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 8

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้
จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นชายร้อยละ 58.40 เป็นหญิงร้อยละ 41.60 ผู้บริหารเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือเป็นชายร้อยละ 76.00 เป็นเพศหญิงร้อยละ 24.00 อาจารย์ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือเป็นชายร้อยละ 52.51 เป็นเพศหญิงร้อยละ 47.49

จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด 0ร้อยละ 56.89 รองลงมาอายุระหว่าง 41.50 ปี ร้อยละ 25-31 อายุระหว่าง 51-60 ปี

น้อยที่สุดร้อยละ 7.02 ผู้บริหาร มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุดร้อยละ 48.00 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 28.00 อายุระหว่าง 21-30 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 1.00 อาจารย์มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุดร้อยละ 59.87 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 24.41 อายุระหว่าง 51-60 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 1.67

จำแนกตามอายุราชการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุราชการระหว่าง 11-50 ปี มากที่สุดร้อยละ 39.10 รองลงมา คือ อายุราชการระหว่าง 16-20 ปี ร้อยละ 22.30 และอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด ร้อยละ 4.26 ผู้บริหารมีอายุราชการระหว่าง 16-20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ อายุราชการมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 35.00 และอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 2.00 อาจารย์มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี มากที่สุดร้อยละ 46.15 รองลงมา คือ อายุราชการ 5-10 ปี ร้อยละ 24.08 และอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 5.02

จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุดร้อยละ 85.96 รองลงมา คือ ปริญญาโท ร้อยละ 7.27 และต่ำกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด ร้อยละ 6.77 ผู้บริหารมีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 88.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 9.00 และวุฒิปริญญาโท น้อยที่สุดร้อยละ 3.00 อาจารย์มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 85.28 รองลงมา คือ วุฒิปริญญาโท ร้อยละ 8.07 และต่ำกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุดร้อยละ 6.02

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มากที่สุดร้อยละ 36.59 รองลงมา คือ 11-15 ปี ร้อยละ 28.07 และมากกว่า 20 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 5.76 ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มากที่สุดร้อยละ 27.00 รองลงมา คือ น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 26.00 และมากกว่า 20 ปี มากที่สุดร้อยละ 12.00 อาจารย์มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มากที่สุดร้อยละ 39.80 รองลงมา คือ 11-15 ปี ร้อยละ 31.77 และมากกว่า 20 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 3.68

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 พบว่า

1. ในด้านการทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปกครอง มีคณะกรรมการฝ่ายปกครองในโรงเรียน (ร้อยละ 87.97) และการได้มาซึ่งคณะกรรมการฝ่ายปกครองนั้นได้มาจากการสรรหาโดยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง แล้วเสนอผู้บริหารแต่งตั้ง (ร้อยละ 74.17)

ในการคัดเลือกหรือแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายปกครองเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ นั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและหัวหน้าระดับชั้น หรือหัวหน้า คณะ/สี (ร้อยละ 77.19 และ 71.68 ตามลำดับ)

ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการปกครองผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้กำหนดให้คณะกรรมการปกครองประชุมวางแผนเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติและผู้บริหารโรงเรียนกำหนดแนวทางปฏิบัติขึ้นเพื่อให้สนองนโยบายของกรมสามัญศึกษา และนโยบายของโรงเรียน (ร้อยละ 74.69 และ 67.41 ตามลำดับ)

ในการทำแผนปฏิบัติงานและโครงการประจำปีเกี่ยวกับการปกครอง ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้เข้าร่วมประชุมและวิเคราะห์กับคณะกรรมการฝ่ายปกครอง เพื่อพิจารณากำหนดแผนและโครงการของฝ่าย นอกจากนี้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ใช้วิธีสั่งการให้คณะกรรมการปกครองเสนอโครงการเพื่อประชุมในคณะทำงานและได้จัดทำแผนปฏิบัติงานและโครงการด้วยตนเอง (ร้อยละ 61.65, 54.14 และ 36.84 ตามลำดับ)

ในการจัดทำตารางกิจกรรมหรือปฏิทินของฝ่ายปกครองได้จัดทำเป็นรายปีการศึกษาและเป็นรายภาคการศึกษา (ร้อยละ 59.40 และ 53.63 ตามลำดับ) และมีการจัดทำเป็นรายเดือนและรายสัปดาห์ ร้อยละ 30.08 และ 29.32 ตามลำดับ)

ในการจัดระบบการนิเทศงานปกครองภายในโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการฝ่ายปกครองเพื่อจัดระบบการนิเทศภายในและกำหนดงานนิเทศภายในด้วยตัวเอง (ร้อยละ 56.64 และ 50.13 ตามลำดับ)

ในเรื่องของแบบฟอร์มที่ใช้ในงานปกครอง พบว่า ได้มีการจัดทำใบขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียนและใบสำคัญภาคทัณฑ์ ทัณฑ์บน (ร้อยละ 73.18 และ 66.67 ตามลำดับ)

2. ในด้านการอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม พบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการประชุมนิเทศนักเรียนต้นปีการศึกษา ได้แก่ ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายธุรการ (ร้อยละ 75.90, 74.90, 74.10, 73.90 และ 68.30 ตามลำดับ)

ในการประชุมนิเทศนักเรียนในต้นปีการศึกษานั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง และฝ่ายแนะแนว ได้ประชุมนิเทศเกี่ยวกับ การแนะนำ กฎ ระเบียบ และแนว้ความประพฤติ (ร้อยละ 77.94 และ 67.42 ตามลำดับ)

ในเรื่องของวิธีการแจ้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และวิธีปฏิบัติตนแก่นักเรียนนั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ใช้วิธีจัดทำคู่มือนักเรียน เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.17)

ในวิธีการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้มีการมอบหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้อบรมความประพฤติ (ร้อยละ 75.19) นอกจากนั้นการส่งเสริมและให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ประพฤติดี ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ดำเนินการยกย่องชมเชย และให้ใบประกาศเกียรติคุณ (ร้อยละ 69.67)

ในการส่งเสริมศีลธรรม จรรยา มารยาทของนักเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ดำเนินกิจกรรมทางศาสนาได้เชิญวิทยากร บรรยาย สาธิต ให้ความรู้ จัดทำโครงการอบรมจริยธรรม ศีลธรรมแก่นักเรียน จัดให้มีการประกวดศีลธรรมจรรยา มารยาทและประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่ชนะเลิศการประกวดศีลธรรมจรรยา มารยาท (ร้อยละ 65.91, 61.65, 59.90 และ 57.64 ตามลำดับ)

ในส่วนของการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ดำเนินการร่วมงานประเพณีในท้องถิ่น และประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการจัดงานประเพณีต่าง ๆ จัดนิทรรศการและจัดบอร์ดความรู้ตามประเพณีต่าง ๆ มีการจัดงานในโรงเรียนและเชิญบุคลากรในชุมชนมาร่วม (ร้อยละ 61.40, 60.65, 54.39 และ 53.88 ตามลำดับ)

3. ในด้านการปกครองดูแลและให้ความอบอุ่น และความปลอดภัยแก่นักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียนนั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้จัดสวัสดิการด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน โดยการจัดครูเวรช่วยดูแลตามจุดต่าง ๆ (ร้อยละ 76.69)

ส่วนการจัดสวัสดิการนักเรียนนั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ดำเนินการจัดห้องนันทนาการ และบริการทางไปรษณีย์ ส่งเสริมอาชีพและการทำงานในวันหยุด ช่วยเหลือด้านเงินทุนการศึกษาและจัดบริการบ้านพักในโรงเรียนสำหรับนักเรียนยากจนและอยู่ห่างไกล (ร้อยละ 56.64, 53.88, 51.62, 41.55 และ 38.10 ตามลำดับ)

4. ในด้านการให้คำแนะนำด้านความประพฤติของนักเรียน และครูให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และระเบียบประเพณีที่ตนสังกัดอยู่ ผู้บริหารฝ่ายปกครองได้มีวิธีการปรับปรุงแก้ไขความประพฤตินักเรียน โดยการอบรมแนะนำตักเตือน สอบสวน ลงโทษ ผู้ที่กระทำผิด และมีการเชิญผู้ปกครองมาภาคทัณฑ์และทำทัณฑ์บน (ร้อยละ 79.20, 77.19 และ 74.94 ตามลำดับ) การลงโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ให้คณะกรรมการปกครองที่มีอยู่ดำเนินการสอบสวนลงโทษอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 71.68)

ในด้านสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน ได้มีการจัดทำเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน ธงประจำโรงเรียน สภาศิษย์ประจำโรงเรียน และตราประจำโรงเรียน (ร้อยละ 77.19, 74.19, 72.93 และ 71.43 ตามลำดับ)

ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียน โดยการกำหนดบทบาทของคณะกรรมการนักเรียน ให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการและติดตามดูแลการทำงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวมทั้งควบคุมการทำงาน ให้เป็นไปตามโครงการที่วางไว้ตลอดจนให้คำปรึกษาในการดำเนินงานตามโครงการ (ร้อยละ 63.66, 54.39, 52.88 และ 51.13 ตามลำดับ)

ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้มีการแนะนำครูให้สามารถปรับตัวในโรงเรียน โดยให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ที่มีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย และตักเตือนรวมทั้งให้คำแนะนำเมื่อครู อาจารย์กระทำผิดหรือบกพร่องในหน้าที่ มีการประชุมนิเทศ และแนะนำขนบธรรมเนียมประเพณีแก่ครูอาจารย์ที่บรรจุแต่งตั้งใหม่หรือโอนย้ายมา (ร้อยละ 54.88 และ 51.38 ตามลำดับ)

5. ในด้านการวางแผนควบคุมและแก้ปัญหาการมาโรงเรียนของนักเรียน และการมาทำงานของครู ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ควบคุมการมาโรงเรียนของนักเรียนด้วยการ กำหนดวิธีปฏิบัติในการขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียนและร่วมมือกับอาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้า ระดับชั้นในการป้องกัน และแก้ปัญหาการขาดเรียน การหนีเรียน และการมาเรียนสายของนักเรียน นอกจากนี้ยังได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการมาเรียนและการลาของนักเรียน รวมทั้งติดตามควบคุม การมาเรียนของนักเรียน (ร้อยละ 71.63, 70.68, 67.42 และ 65.66 ตามลำดับ)

ในเรื่องการวางระเบียบการออกนอกบริเวณโรงเรียนของนักเรียนนั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ได้กำหนดให้ดำเนินการด้วยการให้ขออนุญาตกับ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายปกครอง (ร้อยละ 71.93)

การควบคุมการทำงานของครู อาจารย์ พบว่า ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองมีการ ควบคุมการทำงานของครู อาจารย์ (ร้อยละ 87.47) โดยการกำหนดระเบียบในการมา ทำงานของครู อาจารย์ และการขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน (ร้อยละ 59.89 และ 55.01 ตามลำดับ)

6. ในด้านการวิเคราะห์และวิจัยปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล เพื่อ ประสานงานกับฝ่ายแนะแนวให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามเอ็กต์กานั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่าย ปกครอง ได้ดำเนินการร่วมกับฝ่ายแนะแนวในการปรับปรุงแก้ไขความประพฤติของนักเรียน ด้วยการเรียกพบเป็นรายบุคคล และแก้ปัญหาร่วมกับผู้ปกครอง (ร้อยละ 73.68 และ 73.18 ตามลำดับ)

ในการวิเคราะห์และวิจัยปัญหาความประพฤติของนักเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่าย ปกครองได้ประสานงานกับฝ่ายแนะแนว เพื่อขอความร่วมมือจากคณะครู อาจารย์ในการวิเคราะห์ เพื่อหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของนักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งให้จัดทำสถิติเกี่ยวกับปัญหา ความประพฤตินักเรียน ตลอดจนขอความร่วมมือกับชุมชนในการแก้ไขปัญหานักเรียนและติดตาม ผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วเพื่อนำข้อเสียด่าง ๆ มาปรับปรุงงานฝ่ายปกครอง (ร้อยละ 64.16, 62.41, 41.61 และ 41.35 ตามลำดับ)

7. ในด้านการวางแผนติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อปรับปรุง งานด้านการปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้มีการติดตามผล

นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว (ร้อยละ 54.14) โดยการร่วมมือกับฝ่ายแนะแนววางแผน กำหนดวิธีการติดตามผลนักเรียนที่ออกไปแล้ว และติดตามผลศิษย์เก่าอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 56.01 และ 51.86 ตามลำดับ)

8. ในด้านการวางแผน และจัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการปกครองให้เป็นปัจจุบัน ป้องกันปัญหาและนำไปใช้ในการแนะแนว ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองได้ดำเนินการทำทะเบียน และแฟ้มรวบรวมรายละเอียดของพฤติกรรมด้านความประพฤติ ทั้งที่ควรแก้ไขและที่ควรส่งเสริมหรือยกย่องชมเชย ทำสถิติหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความประพฤตินักเรียนด้านต่าง ๆ ตามระยะเวลาเป็นปัจจุบันเสมอ (ร้อยละ 63.66 และ 56.89 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังได้ทำสถิติหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านปกครองเป็นปัจจุบันเสมอและมีการทำทะเบียนประวัติ และผลการเรียนเป็นรายบุคคล (ร้อยละ 63.66, 56.89, 54.89 และ 46.37 ตามลำดับ)

ในการจัดทำรวบรวมข้อมูลสถิตินั้น อาจารย์ประจำชั้นเป็นผู้มีส่วนในการรวบรวมข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.17)

9. ในด้านการประสานงานกับผู้ปกครอง และร่วมมือกันแก้ปัญหาของนักเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง ได้ดำเนินการจัดให้มีการประสานงานกับผู้ปกครองด้วยการให้ผู้ปกครองมา มอบตัวนักเรียน และประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ทราบระเบียบ และแนวปฏิบัติ และเชิญผู้ปกครองนักเรียนที่มีปัญหามาร่วมปรึกษาเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 84.46 และ 79.20 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการปกครองดูแลให้ความอบอุ่นและความปลอดภัยแก่นักเรียน ในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและการวางแผนติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อปรับปรุงงานด้านการปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{x}$ = 2.61 และ 2.52 ตามลำดับ) ส่วนในการปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ นั้นมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ในด้านการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในกิจกรรมนักเรียนในด้านของการทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปกครอง ($\bar{x}$ = 2.33) การอบรมศีลธรรมจรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณี

และวัฒนธรรม การให้คำแนะนำด้านความประพฤติของนักเรียนและครูให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และระเบียบประเพณีที่สังกัดอยู่ การวางแผน ควบคุม แก้ปัญหาการมาโรงเรียนของนักเรียน และการมาโรงเรียนของครู การวิเคราะห์และวิจัยปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล เพื่อประสานงานกับฝ่ายแนะแนวให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามเอกัตภาพ การวางแผนและจัดให้มีการรวบรวม ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการปกครองให้เป็นปัจจุบันเพื่อป้องกันแก้ปัญหาและนำไปใช้ในการแนะแนวและการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนในกิจกรรมนักเรียนและเมื่อรวมความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองพบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ = 2.40, 2.33, 2.32, 2.27, 2.26, 2.22 และ 2.15 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะว่าผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนได้มีการประชุมสัมมนาผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และผ่านการอบรมเตรียมผู้บริหารชั้นสูง เพราะมีการนำหลักการที่ได้จากการอบรมมาปฏิบัติในแนวเดียวกัน นอกจากนี้เกิดจากการวางแผนปฏิบัติงานอย่างดี ทำให้ผลงานออกมาตรงกับจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกัน สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์ (2524) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดทางเลือกที่จะดำเนินการในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยวิธีการที่ให้ประโยชน์สูงสุด และอาจจะเกิดจากการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สมานรังสิโยกฤษณ์ (2523) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานคือ วิธีการที่ใช้ประเมินแต่ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความสามารถปฏิบัติงานเพียงใด โดยพิจารณาจากปริมาณงานและคุณภาพของงานที่ผู้บังคับบัญชาได้บันทึกไว้ หรือจากการสังเกต และวินิจฉัยตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเป็นเครื่องประกอบในการพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งตั้งคนเข้าดำรง

ตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง พิจารณาความดีความชอบ สำหรับเรื่องการทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปกครอง ในด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายปกครอง จากผลการวิจัยพบว่าการสรรหาโดยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองแล้วเสนอผู้บริหารแต่งตั้ง ในการแต่งตั้งคณะกรรมการปกครอง มีการแต่งตั้งครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ หัวหน้าคณะ ครูเวรประจำวัน/วันหยุด และครูที่ปรึกษาประจำชุมนุม งานปกครองเป็นงานที่สำคัญต่อนักเรียนไม่น้อยกว่างานด้านวิชาการ เพราะงานปกครองนักเรียนเป็นงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียน ดังนั้นครูทุกคนในโรงเรียนมีหน้าที่ต้องดูแลพัฒนาและควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการปกครองนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา (2531) ได้ระบุไว้ดังนี้ คือคณะกรรมการฝ่ายปกครองรับผิดชอบโดยตรง ด้านการพัฒนา และควบคุมพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมและการออกระเบียบข้อบังคับและการลงโทษ รวมทั้งการประสานงานทั้งหน่วยงานภายนอก โรงเรียนให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสอดส่องพฤติกรรมของเด็ก เช่น ครูแนะแนว ครูกิจกรรมนักเรียน ครูอนามัย ครูบรรณารักษ์ ฯลฯ มีหน้าที่ร่วมมือกันช่วยพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูแนะแนวที่ต้องศึกษาข้อมูลให้เข้าใจปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อหาทางแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และครูทุกคนต้องร่วมมือกันและช่วยกันอบรมบ่มนิสัยในขณะที่ทำการสอน หรือในฐานะที่เป็นครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาและในขณะเดียวกันกิจกรรมการสอนที่จัดขึ้นก็ควรเอื้อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในตัวนักเรียนด้วย โดยไม่แยกการสอนออกอย่างเด็ดขาดจากการปกครอง

การจัดทำแผนปฏิบัติงานและโครงการประจำปีผลการวิจัย พบว่าผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองที่ร่วมประชุมและวิเคราะห์กับคณะกรรมการปกครองเพื่อพิจารณาทำแผนและโครงการที่ผู้ช่วยฝ่ายปกครองมีการประชุมและวิเคราะห์งานของฝ่ายปกครองนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเพราะเป้าหมายเป็นเครื่องบ่งชี้ชัดเจนว่าการวางแผนได้ผลหรือไม่และทำให้เกิดความสะดวกต่อการประเมินผลทางหนึ่งด้วยซึ่งสอดคล้อง อุทัย บุญประเสริฐ (2529) กล่าวว่า การวางแผนเป็นงานขั้นต้นหรือเป็นผลส่วนหนึ่งของการวางแผนจะมีการพิจารณากำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติจัดทำในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้วยวิธีการที่รอบคอบเป็นระบบระเบียบ งานปกครองเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางมากเป็นงานที่ต้องอาศัยการระดม

ความคิดจากหลายฝ่ายและการประสานงานในระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา นับตั้งแต่ผู้บริหารผู้ช่วยและคณะกรรมการปกครอง ที่จะมีส่วนร่วมกันกำหนดเป้าหมายวางแผนการจัดและประเมินผลเพื่อแนวทางปรับปรุงแก้ไข

การจัดทำตารางกิจกรรมหรือปฏิทินของฝ่ายปกครอง ผลการวิจัยพบว่าได้จัดทำเป็นรายปีการศึกษา และรายภาคการศึกษา ในการจัดทำตารางกิจกรรมหรือปฏิทินของฝ่ายปกครอง น่าจะมีการจัดทำเป็นรายเดือนและรายสัปดาห์ เพื่อให้การกำหนดกิจกรรมในโรงเรียนไม่เกิดการสับสนในด้านเวลาและสถานที่ ตลอดจนการมอบหมายงานแก่บุคลากรในโรงเรียน และควรจะมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของฝ่ายปกครอง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างทั่วถึง

ในการอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมการปฐมนิเทศนักเรียนต้นปีการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนร่วมการปฐมนิเทศ คือฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครองและฝ่ายธุรการ มีการแนะนำกฎระเบียบความประพฤติการทำความเคารพ การเลือกชุมนุม การปฐมนิเทศเป็นการให้ความรู้เบื้องต้น สำหรับนักเรียนที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของโรงเรียน ให้เข้าใจกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนรู้จักวิถีดำเนินชีวิตภายในโรงเรียน เพื่อให้ดำรงอยู่ในโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง และมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับเชาวน์ มณีวงศ์ (มปป.) ที่กล่าวว่า การจัดปฐมนิเทศเพื่อแนะนำให้นักเรียนรู้จักโรงเรียนในทุกด้าน เพื่อนักเรียนจะปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังพบว่า ได้มีการจัดทำใบติดต่อกับผู้ปกครอง ใบสำคัญทัศนคติ ใบภาคทัณฑ์ ใบลา และใบขออนุญาต ออกนอกบริเวณโรงเรียน การจัดทำแบบฟอร์มต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็น และควรทำเป็นหลักฐาน เพื่อป้องกันดูแลแก้ไขความประพฤติของนักเรียน ฝ่ายปกครองควรจะมีการเก็บหลักฐานเหล่านี้ให้เป็นระเบียบ เป็นสัดส่วน ซึ่งบางโรงเรียนไม่ได้จัดทำ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชัยยุทธ ศรีขจร (2525) พบว่าฝ่ายปกครองของโรงเรียนไม่มีห้องทำงานเป็นสัดส่วนและขาดอุปกรณ์ในการจัดเก็บหลักฐานต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่ปกครองจะต้องอยู่ตามสายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ทำการสอนอยู่ ซึ่งอาจจะมีส่วนทำให้การเก็บเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ของฝ่ายปกครองไม่ค่อยเป็นสัดส่วน อีกประการหนึ่งหลักฐานต่าง ๆ ในโรงเรียนได้มีการทำประวัติของนักเรียนหรือระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนอยู่แล้ว ซึ่งทางโรงเรียนอาจคิดว่าสามารถใช้ข้อมูลและหลักฐานบางอย่างร่วมกันได้ซึ่งความจริงแล้วหลักฐานต่าง ๆ ของฝ่ายโดยอ้อมมีความสำคัญของแต่ละฝ่าย

โดยเฉพาะ ดังนั้นฝ่ายปกครองควรมีหลักฐานของฝ่ายโดยเฉพาะเพื่อจะใช้ประโยชน์ในการติดตามดูแลช่วยเหลือความประพฤติของนักเรียน

การชี้แจงกฎระเบียบ ข้อบังคับและการปฏิบัติตนแก่นักเรียน จากผลการวิจัย พบว่า มีการจัดทำคู่มือนักเรียน คู่มือครู มีการชี้แจงกฎและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการประชุมครู และนักเรียน มีการประชาสัมพันธ์กฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ การจัดทำคู่มือครูและคู่มือนักเรียน เป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียน ที่จะมีแบบแผนและแนวทางปฏิบัติให้ทุกคนปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับ บรรจง แอดสกุล (2528) ที่ว่าแนวทางการประพฤติกของครู และนักเรียนปรากฏอยู่ในคู่มือครู และคู่มือนักเรียน จึงทำให้ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ไม่จำเป็นต้องแนะนำในด้านความประพฤติของนักเรียน และครูมากนัก จะทำก็เฉพาะในบางโอกาสเท่านั้น

การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนของผู้ช่วยฝ่ายปกครอง จากผลการวิจัยพบว่ามีกรมหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้อบรมความประพฤติ และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย และการปกครอง จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคีและการอยู่ร่วมกัน เช่น กิจกรรม กีฬาสี การพัฒนาโรงเรียน ซึ่งกรมหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้อบรมความประพฤติเป็นสิ่งที่ดี เพราะครูประจำชั้นเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนรับผิดชอบนักเรียนโดยตรง ทราบความประพฤติ สามารถแนะนำดูแล ควบคุม สอดส่อง ความประพฤติของนักเรียนและแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาของคู่มือ การปกครองนักเรียน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (2531) ระบุไว้ว่า ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามีหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการชี้แจงเรื่องระเบียบวินัยต่างๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนทราบอย่างแจ่มชัด อบรม แนะนำ ตักเตือนนักเรียน ดูแลเอาใจใส่ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในด้านทุกข์สุข ช่วยเหลือด้านสวัสดิการ และความประพฤติเป็นรายบุคคล รวมถึงช่วยเหลือนักเรียนที่ขัดสนให้ได้รับทุนการศึกษา รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา ให้กับนักเรียนในความรับผิดชอบเพื่อป้องกันแก้ไข สนับสนุนให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเป็นส่วนเสริมให้แก่ นักเรียน ในด้านการสร้างความสามัคคี ทำให้สุขภาพดีรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักติดต่อ และสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยเสริมสร้างความสมบูรณ์ของหลักสูตร ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน ส่งเสริมการปกครองนักเรียน ส่งเสริมด้านความ

ประเพณีของนักเรียน ช่วยเหลือการบริหารโรงเรียน และกิจกรรมบางอย่างก็จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมและต่อผู้อื่น เป็นการวางพื้นฐานให้รู้จักช่วยเหลือสังคม แก่เยาวชนดังกล่าวของนพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2525) ที่ว่ากิจกรรมนักเรียนหมายถึงบรรดา กิจกรรมประกอบหรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษากับนักเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าร่วมดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์ กิจกรรมต้องไม่ขัดแย้งหรือขัดต่อกฎหมาย และระเบียบประเพณีอันดี อันเป็นการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน และเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างครูและนักเรียน ซึ่ง เอกชัย กิ่งสุพันธ์ (2527) ได้เสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีครูที่รับผิดชอบให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนและโรงเรียนโดยส่วนรวมได้

ในด้านการส่งเสริมจรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมจาก ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น การสวดมนต์ ไหว้พระประจำสัปดาห์ การเข้าค่ายจริยธรรม เป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการปรับปรุงตัวเอง ให้เหมาะสมตึงาม ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง มี คีลธรรม คุณธรรมค่านิยมอันดีงามประเพณีปฏิบัติตามครรลองของศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม ของไทย ซึ่งสอดคล้องกับกรอบนโยบายการบริหารและพัฒนาการศึกษา กรมสามัญศึกษา (2530) ที่ได้กำหนดให้มีการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีการฝึกอบรมในด้านศาสนา ศิลป วัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึงสาระแก่นสารที่แท้จริงและประพฤติดนตามหลักธรรม ของศาสนา และครรลองของวัฒนธรรมอันดีงามของไทย รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ส่งเสริมเผยแพร่ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม เพราะการที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการ ศึกษาเล่าเรียนหรือการดำเนินชีวิตนั้น จะต้องมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ทางวิชาการและด้าน จริยธรรมควบคู่กันไป ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นิภา เพชรสม (2523) ที่ว่าหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่อบรมบ่มนิสัยเด็กและเยาวชนต่อจากครอบครัว คือ สถาบันการศึกษาและโรงเรียน เพราะนอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการ แล้วยังจะต้องเอาใจใส่อบรมสั่งสอนทางด้านจริยธรรม ฝึกฝนเด็กและเยาวชนรู้จักแนวทางที่ถูกต้อง ประพฤติให้อยู่ในระเบียบวินัย และศีลธรรมอันดี ของสังคม

ในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของฝ่ายปกครองจาก ผลการวิจัยพบว่า มีการร่วมงานประเพณีในท้องถิ่น เช่น การทำบุญตักบาตร มีการจัดงานใน โรงเรียนและเชิญบุคลากรในชุมชนมาร่วมเช่นการจัดงานเลี้ยงขันโตก ฯลฯ มีการร่วมประสาน งานกับหน่วยงานอื่นในการจัดงานประเพณี เช่น ลอยกระทง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนนั้น เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษาในปัจจุบันเพราะโรงเรียนจะต้องอาศัย ทรัพยากรจากชุมชน มาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ สถานประกอบการแหล่งวิทยากร งบประมาณ ฯลฯ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมและยอมรับว่า สถานศึกษาเป็นสถาบันสำคัญของชุมชน และมีความรู้สึก ร่วมกันในการ เป็นเจ้าของโรงเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมีหลายประเภท เป็นการเสริมสร้าง ประสบการณ์ให้แก่นักเรียน และเป็นการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สุพินญา ชีระกุล (2521) กล่าวถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า สัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มาร่วมปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกันตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา

ในการปกครองดูแลให้ความอบอุ่นและความปลอดภัยแก่นักเรียนขณะที่อยู่ในโรงเรียน ด้านการจัดสวัสดิการ ด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า มีการจัดครูเวร คอยดูแลช่วยเหลือ ตามจุดต่างๆ มีหัวหน้าระดับ คณะ/สี ตรวจตราทั่วบริเวณโรงเรียน และจัดสรวด์รนักเรียน ลูกเสือคอยดูแล การทำให้นักเรียนเกิดความรักโรงเรียน เกิด ความอบอุ่นเมื่ออยู่ในโรงเรียน มีความศรัทธาในตัวครูอาจารย์ และเกิดความอยากที่จะเรียน หนังสือหรือประพฤติปฏิบัติตามที่ครูอาจารย์ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับบรรจง แอคสกุล (2528) ที่ได้กล่าวว่าครูอาจารย์ควรจะต้องทำให้เห็นว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านแห่งที่ 2 ครู อาจารย์ คือ บิดามารดาคนที่ 2 เกิดขึ้นในตัวเด็กก่อน เมื่อนักเรียนเกิดความรักและความศรัทธา ในโรงเรียนและตัวครูอาจารย์แล้ว การที่จะอบรมสั่งสอนอะไรก็จะง่าย และเป็นอย่างสะดวก อันจะเกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียนอย่างมาก จึงจำเป็นที่ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองจะต้องคอย ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายปกครองว่า มุ่งแต่คอยจับผิดและลงโทษนักเรียนให้หมดไปจากตัวนักเรียน มีความเข้าใจ

นักเรียนและสามารถเป็นที่พึ่งได้เมื่อนักเรียนเดือดร้อนหรือประสบปัญหาบางประการ และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการปกครองนักเรียน กรมสามัญศึกษา (2520) ที่ได้กล่าวไว้ข้อหนึ่งว่า "เพื่อให้เป็นผู้ใกล้ชิดพอที่นักเรียนจะระบายความคิดและความทุกข์ได้ ตลอดทั้งช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน"

ในด้านการจัดสวัสดิการแก่นักเรียนของฝ่ายปกครองจากผลการวิจัยพบว่ามีการจัดห้องนันทนาการ จัดบริการทางไปรษณีย์ การช่วยเหลือด้านเงินทุนการศึกษา และมียานพาหนะรับส่งนักเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนเป็นองค์การหรือสถาบันที่ให้การบริหาร และเป้าหมายหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายถึงนักเรียน การใดที่ช่วยเกื้อกูลสนับสนุนให้นักเรียนของเรา ได้รับประโยชน์จากการจัดบริการของโรงเรียน จึงเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดบริการเพื่อการสงเคราะห์และสวัสดิการนักเรียน ในการจัดห้องนันทนาการเป็นการพัฒนาการอยู่ร่วมกัน การเข้าสังคมและเป็นการพักผ่อนคลายเครียดหลังจากที่เรียนหนัก การจัดบริการทางไปรษณีย์เป็นการบริการเพื่อรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนที่ไม่ต้องออกนอกบริเวณโรงเรียนบ่อยและออกไปเป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นการรักษาเวลาการเรียนของนักเรียน

ในด้านความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่พยายามจัดหาทุนอุดหนุนการศึกษา แก่นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านนี้ ลักษณะของทุนโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ ทุนการศึกษาให้เปล่าที่ไม่มีข้อผูกพันใด ๆ และทุนการศึกษาที่มีข้อผูกพัน ได้แก่ ทุนการศึกษาที่นักเรียนได้รับทุนแล้วจะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันของเจ้าของทุน เช่น ต้องทำงานชดใช้ทุนเป็นระยะไม่ต่ำกว่าจำนวนปีที่ได้รับทุน สรสิทธิ์ ศิลป์ศรีกุล (2526) ได้กล่าวถึงการหาทุนการศึกษาไว้ดังนี้ โรงเรียนต่างๆ ควรจัดทำให้มากขึ้น คือ การแนะนำจัดหาแหล่งงานให้นักเรียนได้ทำเพื่อแสวงหารายได้ในระหว่างปิดภาคเรียนหรือนอกเวลาเรียน ถ้าโรงเรียนสามารถทำได้นอกจากจะเป็นการหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อีกด้วย และผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนใดมีสมาคมผู้ปกครองครูอยู่แล้ว น่าจะจัดตั้งมูลนิธิช่วยเหลือนักเรียนยากจนและขาดแคลนขึ้นภายในโรงเรียน นอกจากนั้นโรงเรียนควรจะริเริ่มขอและหาความร่วมมือจากบริษัท ห้างร้านตลอดจนธนาคาร ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่บริการทางการศึกษาของโรงเรียน โน้มน้าวให้หันมาสนับสนุนทางการจัดการศึกษาภายในพื้นที่ของตนมากยิ่งขึ้น โดยการเชิญเจ้าของบริษัทหรือนายธนาคารให้เข้าร่วมเป็น

กรรมการที่ปรึกษาของโรงเรียน เป็นการให้เกียรติและชักจูงความสนใจของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องริเริ่มกระทำขึ้น เพราะในสภาพปัจจุบันทั้งขประมาณทางด้านการจัดการศึกษาของเราจะไปตกอยู่ที่เงินเดือนของครู-อาจารย์มากกว่าการนำมาดำเนินการพัฒนาโรงเรียนทางด้านอื่น ๆ

ในการให้คำแนะนำด้านความประพฤติของนักเรียนและครูให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและระเบียบประเพณีที่ตนสังกัดอยู่ ด้านวิธีการปรับปรุงแก้ไขความประพฤตินักเรียนของฝ่ายปกครองจากการวิจัย พบว่ามีการปฏิบัติโดยการอบรมแนะนำตักเตือนด้านความประพฤติของนักเรียน การสอบสวนลงโทษผู้ที่กระทำผิดและบันทึกหักคะแนนความประพฤติ โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ซึ่งจะต้องควบคุมแก้ไขและป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ช่วยวางแนวทางให้นักเรียนมีการปรับปรุงตัวที่ดี ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และระเบียบของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ พันส์ หันนาคินท์ (2518) ได้เสนอแนวคิดเรื่องนี้มี สุกฤษิตที่เราเคยได้ยินกันเสมอบทหนึ่งว่า "กันไว้ดีกว่าแก้" ซึ่งนำมาใช้กับปัญหาทางระเบียบวินัยได้อย่างดียิ่ง การดำเนินการป้องกันและส่งเสริมให้นักเรียนกระทำแต่สิ่งอันพึงปรารถนา หรือระบายความคิดและการกระทำอันจะเป็นหนทางนำไปสู่ความเสื่อมเสีย กลับกลายเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ย่อมช่วยป้องกันเบื้องต้น มิให้นักเรียนประพฤตินิดและละเมิดกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้ปัจจุบันแนวคิดทางจิตวิทยาที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาคือ แนวคิดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม ซึ่งสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต(2526) ได้เสนอแนะว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนไม่ว่าจะเกิดจากสาเหตุใดก็ตาม ครูจะต้องรับผิดชอบทำการยับยั้ง หรือแก้ไขและขจัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านั้นเสีย ครูควรตระหนักถึงความสำคัญของการใช้วิธีการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนเป็นอย่างมากเพราะการใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ไม่เหมาะสม หรือถูกต้องตามหลักวิชาการที่จะลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา อาจกลับกลายเป็นการเพิ่มให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากยิ่งขึ้น

ในการลงโทษนักเรียนที่ประพฤตินิดระเบียบวินัยจากผลการวิจัยพบว่า กระทำโดยให้คณะกรรมการปกครองที่มีอยู่ ให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองเป็นผู้สอบสวนลงโทษและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นรายกรณี สอบสวนลงโทษ ปัญหาระเบียบวินัยเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ และมีความสำคัญเป็นอันมากน่าจะได้รับความสนใจและเอาใจใส่จากบุคคลทั่วไป ซึ่งจะต้องมีนโยบายและ

จริงจังต่อเรื่องนี้เป็นพิเศษ การลงโทษเป็นรูปแบบการควบคุมวินัยไม่ให้เด็กประพฤติผิดระเบียบ
 อีก การลงโทษกระทำโดยให้คณะกรรมการปกครองที่มีอยู่สอบสวนลงโทษ เป็นสิ่งที่เหมาะสม
 เพื่อรักษาระเบียบวินัย ซึ่งสอดคล้องกับกาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) ที่ว่า การลงโทษนั้น
 หลายๆ ครั้งเป็นความจำเป็นต้องทำ เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางวินัย คณะกรรมการ
 บริหารโรงเรียนจึงควรยอมรับเป็นนโยบายด้วยความละเอียดรอบคอบ และมีความชัดเจนใน
 การกำหนดความรับผิดชอบของฝ่ายแนะแนว นโยบายควรจะต้องกว้างพอและครอบคลุมไปถึง
 สถานการณ์ต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และก่อนที่จะลงโทษจะต้องสืบจนแน่ใจว่า นักเรียน
 ได้มีส่วนในการกระทำผิดอย่างแท้จริงและการเลือกวิธีการลงโทษ ว่าควรจะใช้วิธีใดนั้นก็ควร
 จะพิจารณาเรื่องต่อไปนี้ประกอบคือ สาเหตุของความผิดนั้นๆ ความรุนแรงของการกระทำผิด
 นั้น ลักษณะนิสัยของนักเรียนผู้กระทำผิด จำนวนครั้งที่เขาเคยทำผิดมาก่อนและบุคลิกภาพของ
 นักเรียนผู้กระทำผิดนั้น ผู้บริหารและครูทุกคนที่มีอำนาจในการลงโทษตามขั้นตอนต่างๆ จะต้อง
 ใช้เหตุผลพิจารณาให้รอบคอบก่อนลงโทษทุกครั้ง ว่าตนเองมีอำนาจในการลงโทษเพียงใด
 ภายในขอบเขตของฐานอำนาจที่มีอยู่ก่อนจะลงโทษนักเรียนทุกครั้ง นอกจากนี้ เอกชัย กิ่งสุขพันธ์
 (2525) ได้กล่าวว่า ในเรื่องการรักษาระเบียบวินัย วิธีการที่ดีที่สุดคือการพยายามปลูกฝังความ
 รู้สึกรับผิดชอบชั่วดีในตัวนักเรียนเองให้มากที่สุด เพราะจะทำให้เด็กสามารถควบคุมตนเอง
 ให้ประพฤติอยู่ในระเบียบวินัยที่ดีได้ ซึ่งเป็นผลดีมากกว่าการออกกฎระเบียบกฏเกณฑ์บังคับให้
 ปฏิบัติตาม และมีการลงโทษเมื่อมีการฝ่าฝืน เพราะการลงโทษไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดในการปลูกฝัง
 ระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียนของฝ่ายปกครอง
 จากการวิจัยพบว่า ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครองมีการกำหนดบทบาทของคณะกรรมการนักเรียนมี
 การให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการ และการให้คำปรึกษาในการดำเนินงานตามโครงการ
 ในสังคมประชาธิปไตย โรงเรียนจะต้องมีส่วนในการฝึกให้นักเรียนรู้จักบทบาทและหน้าที่ของ
 การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเสริมสร้างเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อการปกครองในระบบ
 ประชาธิปไตย โดยจัดให้มีคณะกรรมการนักเรียนที่เป็นตัวแทนของนักเรียนทั้งหมด ที่มาจากการ
 เลือกตั้ง ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการที่จะบอกให้ผู้บริหารและครู ได้รู้ถึงความต้องการและความ
 สนใจของนักเรียน ช่วยเหลือร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักเรียนในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

และส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กติมา ปรีดีติลล (2532) ที่กล่าวว่า
 สถานักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการปกครองตนเองเพื่อพัฒนา
 วิธีการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักบริหารองค์การ รู้จักทำงานโดย
 ฟังเสียงจากสมาชิก ก่อให้เกิดความสามารถในด้านการเป็นผู้นำรู้จักร่วมมือกันทำงาน เพื่อไป
 สู้วัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นการสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และมีคณาจารย์ที่ปรึกษา
 กิจกรรมสถานักเรียนเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ แก่คณะกรรมการนักเรียนในด้านการดำเนินการ
 และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษามีอำนาจที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยับยั้งการ
 ดำเนินงานใด ๆ ของคณะกรรมการตามที่เห็นสมควร

การแนะนำครูให้สามารถปรับตัวในโรงเรียนของฝ่ายปกครอง ผลการวิจัยพบว่า
 มีการให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ที่มีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย เช่น การ
 แต่งกาย มีการตักเตือนและให้คำแนะนำเมื่อครูอาจารย์ทำผิดหรือบกพร่องในหน้าที่ราชการ
 และมีการแนะนำขนบธรรมเนียมประเพณี การให้ความช่วยเหลือแก่ครู-อาจารย์ให้สามารถ
 ปรับตัวให้เข้ากับสภาพและประเพณีในสังคมเป็นสิ่งที่ดี การให้ความช่วยเหลือแนะนำปรึกษาแก่
 ครู เมื่อพิจารณาจากสายการบังคับบัญชาแล้ว ครูจะอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าหมวดวิชา
 และผู้อำนวยการโรงเรียนตามลำดับขั้นขึ้นไปเท่านั้น ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครองจึง
 ไม่น่าถือว่าเป็นผู้บังคับบัญชาของครูทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ญญิฎ สาทร (2519)
 ที่ว่าผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาของครูหรือหัวหน้าสายวิชา แต่มีหน้าที่ช่วยอาจารย์ใหญ่
 เท่านั้น แต่หัวหน้าสายวิชานั้นมีผู้อยู่ในความดูแลหรือใต้บังคับบัญชาและมีความรู้สูงในวิชาเฉพาะ
 ตน จึงเป็นนักวิชาการด้วย ยิ่งถ้าผู้อำนวยการโรงเรียนไม่ได้มอบหมายหรือกำหนดหน้าที่ ให้รับ
 ผิดชอบในการปกครองดูแลครูไว้อย่างชัดเจน ก็จะทำให้ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเกิดความ
 ลำบากในการให้คำแนะนำด้านความประพฤติแก่ครู ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง
 ไม่กล้าให้คำแนะนำในด้านความประพฤติแก่ครูมากนัก

สำหรับการวางแผนควบคุมการมาโรงเรียนของนักเรียนและการมาทำงานของครู
 ในด้านการควบคุมการมาโรงเรียนของนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า มีการ
 กำหนดวิธีปฏิบัติในการของอนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน มีการร่วมมือกับอาจารย์ที่ปรึกษา

หัวหน้าระดับ/ชั้น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดเรียน การหนีเรียน และการมา
 ลายของนักเรียน มีการติดตามควบคุมการมาเรียนของนักเรียนและแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบเมื่อ
 นักเรียนป่วย ลา หรือขาดเรียนเป็นระยะ ๆ การที่จะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน
 และได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างสูงสุด จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ และขั้นตอน
 ในการดำเนินงานให้เป็นที่เรียบร้อย เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทาง ในการทำงาน แต่สิ่งที่จะต้อง
 คำนึงในเรื่องนี้ก็คือ เมื่อได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติและขั้นตอนในการดำเนินงานไว้แล้ว จะต้องมีการ
 ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และไม่มีควมลำเอียงในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ
 ชัยยุทธ ศรีขจร (2525) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการวางระเบียบ และวิธีปฏิบัติของนักเรียน
 เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ทุกโรงเรียน ได้มีการใช้
 ระเบียบและคำสั่งของทางราชการเป็นพื้นฐานในการสร้าง และกำหนดเป็นระเบียบของโรงเรียนขึ้น
 ในด้านการควบคุมการมาทำงานของครู จากผลการวิจัยพบว่า มีการกำหนดระเบียบในการทำงาน
 ของครู-อาจารย์ การกำหนดวิธีปฏิบัติในการขออนุญาตออกนอกบริเวณโรงเรียน และการแจ้งสถิติ
 ป่วย ลา ขาด ให้ครู-อาจารย์ทราบ ในการควบคุมการมาทำงานของครู ผู้วิจัยมีความเห็นว่า
 ทุกโรงเรียน จะมีการกำหนดระเบียบในการทำงานของครูอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบ
 การบริหารราชการศรุกรมสามัญศึกษา ซึ่งครูทุกคนจะมีคู่มือและมีการประชุมอบรมหรือชี้แจงให้
 คณะครู-อาจารย์เกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในโรงเรียน เพื่อจะมีแนวปฏิบัติไปใน
 ทิศทางเดียวกัน

ในการวิเคราะห์ และวิจัยปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคลเพื่อประสานงาน
 กับฝ่ายแนะแนวให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามเอกัตภาพ ด้านการมีส่วนร่วมทั้งงานแนะแนว
 ในการปรับปรุงแก้ไขความประพฤติของนักเรียน โดยการเรียกพบเป็นรายบุคคล มีการแก้ปัญหา
 ร่วมกับผู้ปกครอง และการศึกษาาระเบียนสะสม การแก้ไขปัญหของเด็กแต่ละคน ย่อมจะมีความ
 แตกต่างกัน ดังนั้นในการเรียกพบเป็นรายบุคคลทำให้ทราบปัญหาที่แท้จริง และเมื่อมีการศึกษา
 ระเบียบสะสม และแก้ปัญหาร่วมกับผู้ปกครองแล้วก็จะทำให้ทราบปัญหาชัดเจนขึ้น โดยผ่าน
 กระบวนการแนะแนว เพื่อช่วยเหลือป้องกัน และให้เด็กรู้จักการแก้ไขปัญหอย่างถูกต้องเหมาะสม
 และช่วยให้เกิดการพัฒนาดตนเองได้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถที่มีอยู่ในตัวเขา ซึ่งสอดคล้องกับ
 คำกล่าวของ ดร.พนัส หันนาคินทร์ (2513) ที่ว่า การแนะแนวหมายถึงการช่วยเหลือ ที่คนหนึ่ง

ให้แก่อีกคนหนึ่งในการเลือกและปรับปรุงตนเอง เพื่อแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเป็นตัวของตัวเอง และรู้จักรับผิดชอบในตัวเองยิ่งขึ้น

ด้านการประสานงานกับงานแนะแนววิเคราะห์วิจัยปัญหาความประพฤติของนักเรียน ของผู้ช่วยฝ่ายปกครอง จากผลการวิจัยพบว่ามีการทำงานร่วมกับคณะครูอาจารย์ในการวิเคราะห์เพื่อหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน มีการจัดทำสถิติเกี่ยวกับปัญหาความประพฤติของนักเรียนและการขอความร่วมมือกับชุมชนในการแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน งานวิเคราะห์วิจัย เป็นงานที่ต้องใช้เวลาในการสำรวจข้อมูลต่างๆ เพราะบุคลากรที่ทำงานด้านนี้จะต้องมีความรู้ ทางด้านวิเคราะห์และวิจัยพอสมควร การแก้ไข้ปัญหาเป็นรายบุคคลจะต้องศึกษาสาเหตุและที่มาของปัญหาต่างๆ ที่ละเอียดชัดเจน จะต้องมีการสำรวจหาข้อมูลให้ครบถ้วน จึงจะสามารถ ดำเนินการแก้ไข้ได้อย่างถูกต้อง การที่จะทำให้การดำเนินงานในเรื่องนี้ประสบผลสำเร็จ ควร จะขออาสาสมัครจากครูอาจารย์ในโรงเรียนที่มีความรู้ทางด้านกรวิจัย เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน หรือจะเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง เพื่อดำเนิน งานด้านนี้โดยเฉพาะก็ได้ นอกจากนี้อาจจะเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์ วิจัย มาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน โดยมีการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำ ความรู้ไปใช้ได้จริงซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสมพงษ์ เกษมสิน (2521) ที่ว่าการฝึกอบรมหรือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพที่เปิดโอกาสให้ครูได้ฝึกทักษะและมีการ ปฏิบัติจริงค่อนข้างมาก อันจะมีส่วนเสริมให้ครูนำเอาสิ่งที่ตนเรียนรู้ ไปปฏิบัติในสถานการณ์ ทำงานที่แท้จริง

ในการวางแผนติดตามผลนักเรียนที่ออกโรงเรียนไปแล้วเพื่อปรับปรุงงานด้านการ ปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านการติดตามผลนักเรียนที่ออกโรงเรียนไปแล้วของผู้ช่วย ฝ่ายปกครอง จากผลการวิจัยพบว่า ได้มีการร่วมกับฝ่ายแนะแนววางแผนกำหนดวิธีการติดตาม ผลนักเรียนที่ออกไปแล้ว มีการขอความร่วมมือจากหน่วยงาน สถาบัน ชุมชน ในการติดตาม ผลความประพฤติของศิษย์เก่าที่เป็นสมาชิกในหน่วยงานหรือชุมชนนั้นๆ และมีการเชิญศิษย์เก่ามา ประชุมร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียนเป็นการถูกต้อง ที่จะแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังมีความห่วงใย และคิดถึงศิษย์เก่าเสมอ ซึ่งจะทำให้ศิษย์เก่าเกิดความรักมีความผูกพันกับโรงเรียนตลอดเวลา สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิทยุ โสธร (2526) ว่าการที่ฝ่ายแนะแนวและฝ่ายปกครองมี

การร่วมมือกันในการติดตามผลนักเรียนที่ออกไปแล้ว เป็นการติดตามความก้าวหน้าของศิษย์เก่า เพื่อหาทางช่วยเหลือไม่ทอดทิ้ง การติดต่อแบบนี้ช่วยให้ศิษย์เก่ารักโรงเรียนมากขึ้น ทำให้เขาอยากกลับมาช่วยเหลือโรงเรียน เมื่อโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับ บรรจง แอดสกุล (2529) ที่ว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับการปกครองนักเรียนนั้น จำเป็นที่จะต้อง มีข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบในการดำเนินงานอีก โดยเฉพาะจากศิษย์เก่าซึ่งจะทำให้ผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายปกครองสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับงาน ปกครองอันจะเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนอย่างสูงสุด นอกจากนี้ โรงเรียนควรมีการก่อตั้ง สมาคมศิษย์เก่า เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียน และศิษย์เก่าโดยมีสมาคมศิษย์เก่า เป็นศูนย์กลางประสานงานต่าง ๆ ระหว่างศิษย์เก่ากับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เอกชัย กี่สุพันธ์ (2527) ที่ว่าโรงเรียนสามารถใช้สมาคมนักเรียนเก่า เป็นสื่อกลางในการ ส่งข่าวสารหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้นักเรียนเก่าทราบ

สำหรับการวางแผนและการจัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการปกครองให้เป็น ปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาและนำไปใช้ในการแนะแนว จากการวิจัยพบว่า มีการทำทะเบียน หรือแฟ้มรวบรวมรายละเอียดของพฤติกรรมด้านความประพฤติ ที่ควรแก้ไขหรือที่ควรส่งเสริม หรือยกย่องชมเชย มีการทำสถิติหรือข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานด้านการปกครอง มีการทำ สถิติเกี่ยวกับความประพฤตินักเรียนด้านต่าง ๆ ตามระยะเวลา และเป็นปัจจุบันเสมอ

ในการดำเนินงานด้านการวางแผนและจัดเก็บข้อมูลนั้นเป็นสิ่งสำคัญเพราะข้อมูลเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง การวางแผนในการจัดเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าน่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ครู อาจารย์ได้ทราบข้อมูล และสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปกครอง โดยการทำเป็นรายงานประจำเดือน แจกไปตามหมวดวิชา หรือฝ่าย และหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียน ทำป้ายสถิติข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองนักเรียน ติดไว้ใน บริเวณที่ครูอาจารย์และนักเรียนสามารถมองเห็นได้สะดวก และมีการร่วมมือกันหลายฝ่ายเช่น หัวหน้าระดับชั้น คณะ/สี อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์เวรต่าง ๆ นอกจากนี้การใช้ข้อมูลและสถิติ ในการวางแผนงานปกครองควรมีการติดตามประเมินผล เพื่อให้ทราบผลของการปฏิบัติงานเพื่อจะได้หาทางปรับปรุง ซึ่งภิญโญ สาธร (2526) กล่าวถึงการประเมินผลงานว่า การประเมินผลงาน

เป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย มีความจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกชนิด วัตถุประสงค์สำคัญของการประเมินงาน ก็คือการตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวม และจัดระบบข้อมูลจะต้องสำรวจติดตามผลการใช้ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาวิเคราะห์ และปรับปรุงระบบการจัดเก็บข้อมูลให้มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง แม่นตรง และเป็นปัจจุบันและเป็นฐานในการนำไปใช้ประกอบการวางแผนงานการปกครอง

ในการประสานงานกับผู้ปกครองและร่วมมือกันแก้ปัญหาของนักเรียน จากการวิจัยพบว่ามีการมอบตัวนักเรียน และประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ทราบระเบียบและแนวปฏิบัติ มีการเชิญผู้ปกครองนักเรียน ที่มีปัญหาร่วมปรึกษา เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหา และมีการจัดงานพบปะสังสรรค์ของสมาคมผู้ปกครองและครู ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปกครองนักเรียน จะต้องร่วมมือกันทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน เพื่อจะได้ช่วยกันปรับปรุงป้องกัน และแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียน โดยทางโรงเรียนจะมีการมอบตัวนักเรียนและมีการประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อแนะนำโรงเรียนระเบียบวินัย และแนวปฏิบัติให้ผู้ปกครอง และนักเรียนได้รับทราบตรงกัน เพราะถ้าผู้ปกครองได้รับรู้เรื่องระเบียบและการปฏิบัติตนของนักเรียนแล้ว จะทำให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสช่วยกันสอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียนมากยิ่งขึ้น ในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชัยยุทธ ศรีขจร (2525) ได้เสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมให้มากขึ้น รวมทั้งได้มีการจัดส่งเอกสารในด้านกิจกรรมของความก้าวหน้าต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบและถ้ามีโอกาสก็ควรจะไปพบปะกับผู้ปกครองบางโอกาส และร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมของชุมชน นอกจากนี้ควรจะมีการใช้สมาคมผู้ปกครองและครูเป็นประโยชน์ในการประสานให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครอง และครูเพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือในด้านการศึกษาของนักเรียนปัญหาของนักเรียน และการอบรมนักเรียนให้ดีขึ้น นอกจากนี้สมาคมผู้ปกครองและครูยังช่วยสนับสนุนให้โรงเรียนในด้านการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ และทุนการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชำนาญ รูปเล็ก (2530) ที่ว่าสมาคมผู้ปกครอง และครูมีส่วนช่วยสนับสนุนทางการศึกษาในด้านการให้สวัสดิการด้านวิชาการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ ทั้งเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนและชุมชนให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น นอกเหนือจากการปกครองนักเรียน เมื่อเห็นว่ามีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับงานปกครองนักเรียน หรือเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและนักเรียนเป็นสำคัญ โดยที่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายปกครองจะต้องรู้หลักประสานงาน สามประสานและหลักมนุษย์สัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องหรือทำงานร่วมกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นเพราะมีการวางแผนในการปฏิบัติงานดี ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2521) กล่าวว่า การวางแผนเกี่ยวกับการคาดการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนากลยุทธ์ (develop strategies) ในการวางแผน โดยจำแนกแผนออกเป็นโครงการ กำหนดงบประมาณ และแนวปฏิบัติ ตลอดจนต้องตื่นตัวปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องและทันกับเหตุการณ์อยู่เสมอ มีการประสานงานเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ เข้าใจ และปฏิบัติตามได้ถูกต้องบรรลุเป้าหมาย ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย (2527) กล่าวว่า การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัตถุ และทรัพยากรอย่างอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับหน่วยงาน หรือระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นว่าหน่วยงานนั้นจะต้องมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน หรือหวังผลอย่างเดียวกัน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในด้านการปกครองดูแลให้ความอบอุ่น และความปลอดภัยแก่นักเรียนขณะที่อยู่ในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางด้านสวัสดิการนักเรียนไม่มีการจัดที่พักอาศัยใกล้ ๆ โรงเรียน หรือในโรงเรียนที่จะทำให้เกิดความอบอุ่นปลอดภัยแก่นักเรียน ปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าน่าจะเกิดจากความพร้อมในด้านงบประมาณที่จะจัดสรรให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากปัญหาด้านงบประมาณแล้ว น่าจะเกิดจากปัญหาด้านความพร้อมของบุคลากรอีกด้วย อย่างไรก็ตาม กรมสามัญศึกษาได้ทราบปัญหาและได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้สามารถจัดทำได้ตามสภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเท่าที่สามารถจะทำได้

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการซึ่งปัญหาในด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีลลิตี ศิลป์ศรีกุล (2521) พบว่า เงินทุนที่หาได้จากแหล่งทุนไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่ขอรับนักเรียนไม่ได้รับการส่งเสริมด้านอาชีพ และการทำงานในวันหยุด ปัญหาและอุปสรรคนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยผ่านสมาคมผู้ปกครอง และครูและสมาคมศิษย์เก่าควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งมูลนิธิเกี่ยวกับเด็กที่ยากจนหรือจัดสรรดอกผลจากเงินของสมาคมผู้ปกครองและครูและสมาคมศิษย์เก่าเป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน รวมทั้งจัดหางานให้นักเรียนทำนอกเวลาเรียน และวันหยุดก็เป็นทางแก้ไขอีกทางหนึ่งด้วย สำหรับปัญหาและอุปสรรคในด้านการวางแผนติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อปรับปรุงงานด้านการปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางในด้านการติดตามผลนักเรียนที่ออกไปแล้วไม่มีการ ชุมมุณคิษย์เก่าอย่างสม่ำเสมอ การประชาสัมพันธ์ศิษย์เก่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการติดตามผลความประพฤติของศิษย์ ศิษย์เก่าไม่ให้ความร่วมมือในการร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียนและขาดการประสานงานกับฝ่ายแนะแนว ในการวางแผนติดตามผลนักเรียนที่ออกไปแล้ว ปัญหาด้านศิษย์เก่าไม่ให้ความร่วมมือในการติดตามผลอาจจะเกิดจาก กำลังศึกษา หรือมีการทำงานและมีภาระหน้าที่ นอกจากนี้อาจจะเกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ หรือการประสานงานอย่างเป็นขั้นตอน ควรจะมีการร่วมมือกับฝ่ายแนะแนวประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียน เมื่อปัจฉิมนิเทศนักเรียนให้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับตนเองให้ทางโรงเรียน และมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อติดตามผลศิษย์เก่า ควรจัดให้มีการจัดชุมนุมศิษย์เก่าอย่างสม่ำเสมอ หรือเชิญศิษย์เก่ามาร่วมงานของโรงเรียน และเชิญมาปรึกษาหารือในการบริหารกิจการบางอย่างของโรงเรียนรวมทั้งการขอความร่วมมือในงานที่เกี่ยวกับฝ่ายปกครองเพื่อปรับปรุงงานปกครองให้ดีขึ้น ควรจะมีการก่อตั้งสมาคมศิษย์เก่าเพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างศิษย์เก่ากับโรงเรียนเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและศิษย์เก่า ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527) ที่ว่าโรงเรียนสามารถใช้สมาคมศิษย์เก่าเป็นสื่อกลางในการส่งข่าวสารหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ศิษย์เก่าทราบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง

1. ควรมีการประชุมสัมมนาของฝ่ายปกครอง ให้ครู อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนได้ทราบตามความเหมาะสม และความสำคัญของงานแต่ละอย่าง และพยายามหาทางที่ทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนได้เห็นความสำคัญของงานด้านการปกครองนักเรียน
2. ควรมีการวิเคราะห์หรือวิจัยปัญหาอันเกิดกับตัวนักเรียน เมื่อเห็นว่าปัญหานั้นมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานของนักเรียน และควรมีการให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์ ในเรื่องการวิเคราะห์วิจัยเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา อบรมให้ช่วยฝ่ายปกครองของโรงเรียนในแต่ละจังหวัดมีความเข้าใจในงานของฝ่ายปกครอง ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีการให้ความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาด้านการปกครอง นอกจากนี้ควรมีการจัดให้มีการเยี่ยมเยียนและสังเกตการทำงานของผู้ช่วยฝ่ายปกครองต่างโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษาอื่น
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านการปกครองนักเรียนโดยตรง เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุงงานด้านการปกครองต่อไป
3. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของนักเรียน เพื่อจะได้ทราบว่าสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวนักเรียนแต่ละประเภท มีอิทธิพลต่อนักเรียนในทางใดบ้าง